

Aktivitetsplan för psykisk hälsa Skaraborg 2021

Vårdsamverkans styrgrupp beslutade 2021-02-03 att kvarvarande medel 2020 och nya medel 2021 ska användas enligt tidigare inriktning i beslut 2020-05-13. En skillnad är att delaktivitet Samverkanskompetens integreras med delaktivitet SIP, vilket ger fyra delaktiviteter istället för fem.

Nedan görs en kort beskrivning av Vårdsamverkan Skaraborgs plan för arbete enligt mål, uppdrag och medel inom ramen för Handlingsplan för psykisk hälsa 2018–2022.

De fyra delaktiviteterna beskrivs i bilagor nedan.

Bakgrund

Sveriges Kommuner och Regioner, SKR, och staten har sedan 2017 träffat överenskommelser om insatser inom området psykisk hälsa. Statsbidraget syftar till att regioner och kommuner var för sig och tillsammans ska fortsätta det långsiktiga arbete som stimulerats av staten där SKR bidragit med utvecklingsstöd.

Den politiska styrgruppen för vårdsamverkan regionalt, SRO, beslutade 2021-04-22 om fördelning av 2021 års statsbidrag inom Vårdsamverkan Västra Götaland. Förslag till fördelning har tagits fram av Styrgrupp psykisk hälsa där representanter för kommuner, primärvård och specialistvård ingår. Förslaget utgår från att den regionala Handlingsplan för psykisk hälsa 2018 - 2022 ligger fast och att insatser som genomförs ska ligga i linje med de mål som finns i planen.

Varje delregionalt vårdsamverkansområde i Västra Götaland har sin organisation för arbetet och utformar insatser enligt egna behov och möjligheter. I Skaraborg sker arbetet genom att processtödsgruppen (samtliga processtöd inom vårdsamverkan Skaraborg) tar fram förslag som sedan beslutas av Vårdsamverkans styrgrupp och informeras den politiska styrgruppen, PSS.

Medel tilldelade Skaraborg

De insatser som planeras i Skaraborg utgår från de medel som tilldelats

Alla insatser har kopplingar till varandra och genomförs i samarbete och genom kontinuerlig dialog mellan samverkansgrupper, processtöd och övrig stödstruktur för vårdsamverkan. En person erbjuds fortsatt anställning 2021 (område Suicidprevention) och en person erbjuds fortsatt anställning 2022 (område Barn och Unga). En person projektanställs 2021 för arbete inom område SIP/Samverkans-

kompetens. Två processledare avdelas och ersätts med vardera 20% för arbete inom område Samsjuklighet.

Överförda medel per 210331 samt medel för 2021			
SIP/Samverkans-kompetens	Samsjuklighet	Barn och Unga	Suicidprevention vårdssamverkan
2 285 000	1 626 000	1 170 000	2 500 000

Bilden ovan baserades på den prognos som gavs av Styrgrupp psykisk hälsa under när beslut fattades av styrgruppen i februari 2021. SRO fattade senare beslut om en något större volym, se tabell sist i denna aktivitetsplan.

Vårdsamverkan Skaraborg har en ambitiös organisation och plan för det arbete som pågår. Många aktiviteter är igång och engagerar processtöd, projektanställda och många av våra verksamheter. Förslag om användning av de dryga 1 mkr som tillkommit, kommer därför att arbetas fram i processtödsgruppen under hösten 2021 och lyfts därefter till styrgruppen.

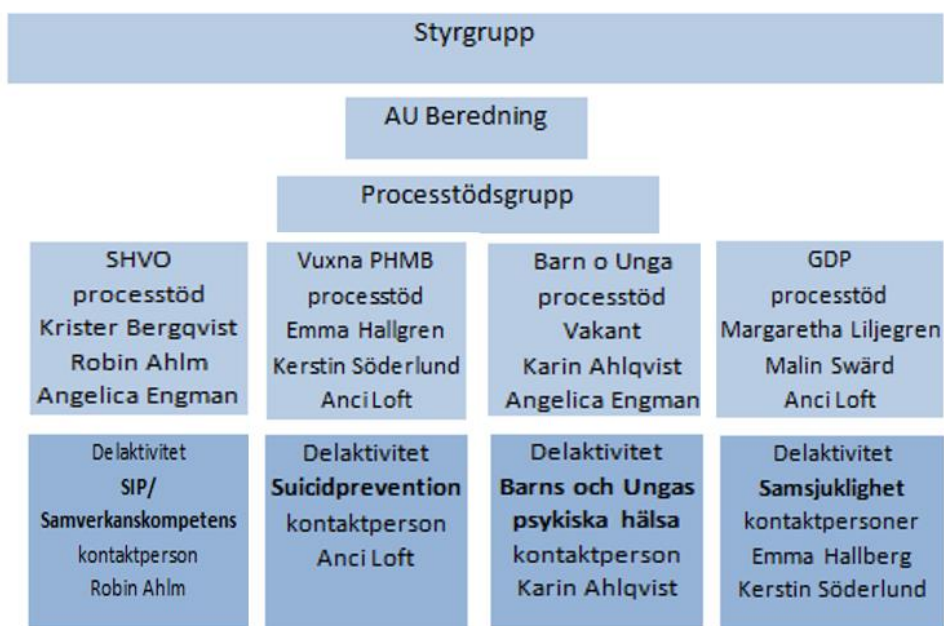
Tabell ökad volym

	Överfört	Nytt enl prognos	S:a överfört +prognos	Nytt SRO	Korrekt summa	Skillnad
Genomf. av HP	747 000	480 000	1 227 000	463 000	1 210 000	-17 000
SIP	668 000	390 000	1 058 000	619 000	1 287 000	229 000
Samsjuklighet	1 000 000	626 000	1 626 000	854 000	1 854 000	228 000
Suicidprevention	1 000 000	1 500 000	2 500 000	1 550 000	2 550 000	50 000
Barn och Unga	870 000	300 000	1 170 000	854 000	1 724 000	554 000
S:a	4 285 000	3 296 000	4 340 000	4 340 000	8 625 000	1 044 000

Organisering Skaraborg

Organisation för ledning/styrning följer tidigare år. Eftersom genomförande i stora delar bör koordineras, sker löpande avstämningar i Processtödsgrupp.

Se bild nedan.

Ansvariga för samordning

Angelica Engman, Närhälsan/VGR och Kerstin Söderlund, Skaraborgs Kommunalförbund

Bilagor

1. SIP/Samverkanskompetens
2. Samsjuklighet
3. Barns och ungas psykiska hälsa
4. Suicidprevention, delregional vårdsamverkan

Bilaga 1

SIP & Samverkanskompetens

Bakgrund

I Skaraborg har medel sedan 2017 och framåt (Delregionala genomförandeplaner och aktiviteter, läns gemensam handlingsplan psykisk hälsa) använts till det vi kallar Samverkanskompetens. Sedan 2019 har vi också fått medel för att stimulera verksamheterna att utveckla arbetet med SIP.

Utfraån beslutad aktivitetsplan psykisk hälsa (reviderad februari -21) för vårdsamverkan Skaraborg slås nu de båda områdena SIP och Samverkanskompetens ihop i det fortsatta arbetet.

Syfte

Planen är att fortsätta stärka och utveckla arbetet med SIP på alla nivåer och bli en naturlig del i den nära vården och ett givet verktyg för ett personcentrerat förhållningssätt. Delregional vårdsamverkan fortsätter också att delta i det läns gemensamma utvecklingsarbetet kring SIP.

Det personcentrerade förhållningssättet och arbetet med SIP förutsätter att medarbetarna utvecklar en samverkanskompetens som ger dem kunskap och trygghet i sitt arbete så att den enskilde upplever sina vård- och stödinsatser som sömlösa.

Därför slår vi samman medel för SIP och delregionala genomförandeplaner och aktiviteter.

Aktiviteter

För att uppnå syftet föreslås anställning av en koordinator som planerar och verkar för fortsatta utbildningsinsatser, dialoger på delregional och lokal nivå samt identifierar behov av ytterligare insatser.

Arbetet ska sammanföras med andra partsgemensamma aktiviteter kopplat till handlingsplan psykisk hälsa och vår delregionala aktivitetsplan för detta. Detta kommer att ske i samarbete med processtöd för hela vårdsamverkan Skaraborg.

Genomförande

Aktivitetserna hålls samman och leds av Samordnad hälsa, vård och omsorg (SHVO) efter beslutad aktivitetsplan psykisk hälsa i vårdsamverkan Skaraborg.

Tidplan

Arbetet med SIP i Skaraborg pågår kontinuerligt med påbörjade utbildningsinsatser. Anställning av koordinator planeras under 2021.

Budget

De finansiella medel som tilldelats oss sker genom de rekviseringsunderlag som benämns SIP och Delregionala genomförandeplaner och aktiviteter. De medel som överförs från 2020 är mer än planerat, främst beroende på pandemins påverkan. Tillsammans med förväntade medel 2021 ser medlen ut att uppgå till sammanlagt ca 2,2 miljoner. Medlen kommer i huvudsak att användas för finansiering av tjänst, ev. kostnader vid utbildningar samt i samarbete med övriga delaktiviteter inom ramen för den delregionala handlingsplanen

Beskrivning av anställning

Särskild uppdragshandling finns skapad för "Koordinator - SIP och Samverkanskompetens". Anställningen planeras innehas av Skaraborgs Sjukhus och påbörjas efter sommaren -21, inledningsvis under ett år men med möjlighet till förlängning.

Bilaga 2

Delaktivitetsplan Samsjuklighet

Bakgrund

Uppdraget är att arbeta för att utveckla de insatser som sker för personer med samsjuklighet (psyisk ohälsa och beroende/missbruk). Det är en målgrupp med behov som samhället inte fullt ut har lyckats att organisera sig för och ansvaret är delat mellan kommunal socialtjänst och Regionen. Både i underavtal till det gemensamma Hälso- och sjukvårdsavtalet och i Regional handlingsplan för psyisk hälsa anges mål om integrerade arbetssätt och verksamheter.

Socialstyrelsen har i en kartläggning 2019 visat förekomsten av samsjuklighet i form av psyisk ohälsa och beroendeproblematik. Kartläggningen visade att 51 835 personer (10 år och äldre) vårdades för intag av beroendeframkallande substanser 2017. Av dessa hade 64 procent av kvinnorna och 52 procent av männen också vårdats för en eller flera psykiatriska diagnoser under perioden 2016–2018. Bland personer med skadligt bruk eller beroende och flera psykiatriska diagnoser var ADHD vanligt. Man uppmärksammar bland annat behovet av tidiga insatser i barn- och ungdomspsykiatri och en välfungerande samverkan mellan beroendevård, socialtjänst och vuxenpsykiatri.

Statistik från Skaraborgs sjukhus i en rapport kallad Psyisk ohälsa och samsjuklighet (Reza Javid, analytiker vid FoU-centrum) visar att $1298+367=1665$ unika personer har haft F10-F19 (psyiska störningar och beteendestörningar orsakade av psykoaktiva substanser) som huvuddiagnos eller bidiagnos under 2018–2019.

I Skaraborg finns idag inga integrerade verksamheter.

I övriga Västra Götaland finns integrerade arbetssätt och integrerat team (Göteborg), socialmedicinsk mottagning (bland annat på Tjörn) samt Mini-Maria (Göteborg, nystartat i Boråsregionen och på gång i flera delar av länet). En utredning om Mini-Maria i Skaraborg gjordes 2015–16. Båda parter beslutade då att avstå med hänvisning till kostnader och att alla kommuner inte var positiva.

Arbetet hittills nationellt och regionalt

Två parallella processer pågår sedan höst 2020 och en startas upp vår 2021.

- Statlig utredning om samsjuklighet som bland annat ska föreslå ändringar i huvudmannaskapet (delrapporter lämnas och slutrapport ska vara klar november 2021)
- Ett länsgemensamt arbete görs för att kartlägga vilka integrerade arbetssätt och verksamheter som finns i Västra Götaland idag.

Arbetet hittills Skaraborg

Tillsammans med Högskolan i Skövde genomförs en forskningsstudie med syfte att få en bild av hur samverkan runt vuxna personer med samsjuklighet fungerar i

Skaraborg. I forskningen intervjuas personer med samsjuklighet för att fånga brukarperspektivet samtidigt som partsgemensamma kartläggningar fångar medarbetarperspektivet. Två tjänster, en på SkaS och en på Skaraborgs Kommunalförbund, ersätts med 20% vardera för arbetet och administrativt stöd köps in. Studien beräknas vara klar i slutet av 2021.

Budget

2021 får Vårdsamverkan Skaraborg rekvirera cirka 626 tkr för arbete med samsjuklighet. Av tidigare rekvirerade medel återstod ca 1 mkr.

Medel åtgår till fortsatt stöd genom 2 x 20% tjänst, administrativt stöd, eventuell fördjupningsstudie och eventuell uppstart.

Plan

Förutom de nämnda aktiviteterna planeras för en förstudie. Förstudien utförs av en brett tillsatt grupp och syftar till att ta fram förslag till integrerade arbetssätt och verksamheter i Skaraborg. Förslaget ska utgöra underlag för beslut om uppstart av sådana arbetssätt/verksamheter och/eller fördjupad förstudie inför uppbyggnad av gemensamt finansierad verksamhet.

Förstudien ska hämta kunskap från pågående aktiviteter; Samsjuklighetsutredningen, regional kartläggning och delregionala forskning. Medel sätts undan för att underlätta eventuella beslut om integrerade arbetssätt och verksamheter i Skaraborg.

Underhandsinformation om förstudien och dess syfte har lämnats till Vårdsamverkan Skaraborgs samverkansgrupper, styrgruppen och Politiska Samverkansgruppen PSS samt till Socialchefsgruppen, Direktionen för Skaraborgs Kommunalförbund och presidiet för Östra Hälso- och sjukvårdsnämnden.

Aktiviteter

- Forskning
- Förstudie

Bilaga 3

Delaktivitetsplan för Barn och ungas psykiska hälsa

Bakgrund

Fokus ligger på barn och ungas psykiska hälsa, uppmärksamhet riktas mot områden som tidig upptäckt, tidiga insatser samt utvecklingen av föräldrastödjande insatser. Insatserna görs med ett helhetsperspektiv som även barnet och den unge förutsättningar för en sammanhållen god fysisk och psykisk hälsa.

Under arbetets gång har en ny länsgemensam överenskommelse "Samverkan för barns och ungas hälsa" tagits fram i regionen med syfte att främja samverkan, samarbete och samordning mellan berörda verksamheter samt tydliggöra varje parts ansvar för olika insatser. Behov av stöd, vård och behandling för barn och unga ska fångas upp och tillgodoses. Tidiga, samordnade, och vid behov, integrerade insatser ska motverka svåra och komplexa problem senare i livet. Inga barn eller ungdomar ska falla mellan stolarna. Överenskommelsen är till för barn och ungas bästa generellt (0–20 år) men också med fokus på god vård för de som vårdas utanför det egna hemmet.

Arbetet hittills

Medel har använts för att anställa en koordinator med huvudsaklig uppgift att arbeta med implementering av den nya överenskommelsen "Samverkan för barns och ungas hälsa". Den implementeringen sker hand i hand med den reviderade SIP-riktlinjen. Så här långt har det genomförts sex delregionala utbildningstillfällen för Överenskommelsen + SIP-riktlinjen riktade till verksamheter som arbetar med barn och unga.

Förutom implementeringsarbetet har koordinatören också ett tydligt uppdrag att vara ett stöd till den lokala Partssamverkan barn och unga. Fokusområden där är tidiga insatser-i rätt tid- på rätt nivå samt att erbjuda stöd i arbetet med kartläggning och utveckling av det lokala föräldraskapsstödet.

Budget

De medel som rekvideras för Barn & Unga används uteslutande för finansiering av koordinatorstjänst. Övriga rekvireringsunderlag för aktiviteter för handlingsplan psykisk hälsa samfinansierar både delar av tjänst samt övriga insatser inom området såsom eventuella kostnader för utbildningsmaterial, konferenskostnader och dylikt.

Plan

Arbetet fortsätter med implementering av överenskommelsen "Samverkan för barns och ungas hälsa" och den reviderade SIP-riktlinjen.

Koordinatören ska även fortsättningsvis vara ett stöd till de lokala Partssamverkansgrupperna där första målet är att få igång ett aktivt

samverkansarbete på chefsnivå i alla geografiska kommuner. Ytterligare mål är att varje område ska arbeta med SAMBU (SAMverkan för Barn och Unga) anpassat utifrån lokala behov och förutsättningar. Målet är samverkan på verksamhetsnivå som gagnar barn/unga/familjer och som förenklar kontaktvägar och ger förutsättningar för tidiga insatser.

En satsning på området barn och unga är en satsning för psykisk hälsa hos både vuxna och barn - lyckas vi komma in med tidiga insatser för individen, föräldraskapsstöd till vårdnadshavare samt mer effektivt arbete med SIP blir arbetet även en positiv suicidpreventiv insats.

Aktiviteter

- Praktiskt stöd till Partssamverkansgruppernas arbete med lokala överenskommelser, stärkt arbete med SIP, tidiga samordnade insatser och utvecklande av föräldraskapsstöd
- Stöd vid genomförande av utbildningstillfällen delregionalt och lokalt kopplat till överenskommelse och SIP-riktlinje
- Kartläggning-av delregionalt och lokalt föräldraskapsstöd samt analys och återkoppling av detta i olika samverkansgrupper

Bilaga 4

Delaktivitetsplan för suicidprevention

Bakgrund

Sedan april 2020 finns en länsgemensam handlingsplan för suicidprevention med målet att minska antalet suicid med 40 % från 2020 till 2025. Handlingsplanen ska användas länsövergripande, delregionalt och lokalt. En länssamordnare är sedan 2021-04-01 anställd för att under 1½ år ge stöd för, och samordna, arbetet.

2020 fick Vårdsamverkan Skaraborg 1,5 mkr för arbete med suicidprevention. En lika stor summa riktades till kommunsidan där arbete pågår med att ta fram förvaltningsövergripande strukturer (utbildning, stadsplanering, kultur, fritid, socialtjänst med flera) för långsiktigt arbete med suicidprevention.

Arbetet hittills

En projektledare anställdes för att under 1 år samordna och driva processer samt stödja parternas gemensamma arbete utifrån den länsgemensamma handlingsplanen arbete. Arbetet har omfattat samtliga samverkansspår.

Projektledaren startade samtidigt med en projektledare för arbetet på kommunsidan. De två projektledarna tog fram en planering som omfattade både parallella och gemensamma moment. Redan från start inleddes också en dialog med enheten för social hållbarhet och folkhälsa.

I åldersgruppen 15 - 24 år ökar antal suicid med knappt 1 procent per år. Varje år vårdas fler än 5000 barn och unga upp till 24 år för självmordsförsök i Sverige. En mindre del av de medel som riktas till Suicidprevention tillfördes därför Barn/Unga för att ge stöd för genomförande enligt plan att anställa en projektledare för uppdragen Barn/Unga och Koordinator Barn/Unga.

Projektledaren har haft ett stort antal kontakter med företrädare för slutenvård, öppenvård, primärvård och socialtjänst. Kontakt sker också kontinuerligt med de tre samverkansgrupperna och andra grupperingar inom vårdsamverkan Skaraborg. Särskilt fokus har lagts på lokala samverkansgrupper, främst trepartsgrupperna inom område Vuxna, psykisk hälsa, missbruk/beroende. Projektledaren har informerat om uppdraget kopplat till båda de länsgemensamma handlingsplanerna för psykisk hälsa respektive suicidprevention och fört en dialog om arbete med suicidprevention och hur det eventuellt kan utformas på exempelvis lokal nivå.

Ett uppdrag för projektledaren är att föreslå former för gemensamma händelseanalyser alternativt hur dessa kan användas för gemensamt lärande samt utvecklande av gemensamma preventiva insatser. Här finns ett pågående samarbete med vårdsamverkans patientsäkerhetsgrupp.

Under projekttiden har förutsättningarna förändrats något bland annat eftersom projektledaren för det kommunal uppdraget avslutade sin anställning. Pågående arbete har försvårats till viss del av pandemin då det i vissa avseende varit svårt att få kontakt med olika forum och företrädare.

Fortsatt arbete

Projektledaren erbjuds fortsatt anställning ytterligare fyra månader. Uppdraget följer enligt nedanstående plan.

Den rapport som omnämns nedan kommer (också tillsammans med det länsgemensamma arbetet samt kommunernas motsvarighet) att ligga till grund för ställningstagande till hur fortsatt arbete med suicidprevention på delregional vårdsamverkansnivå ska fortgå. Dialog om detta kommer att ske inom vårdsamverkansstrukturen under hösten.

Plan & aktiviteter

- Stödja framtagande av handlingsplaner för gemensamt arbete med suicidprevention i lokala samverkansgrupper – ta fram mall som stöd
- Föreslå modell för arbete med gemensamma händelseanalyser.
- Föreslå och - om möjligt - medarrangera gemensamma kompetenshöjande insatser utifrån kartlagda behov samt bistå i planering av framtida kompetenshöjande insatser.
- Utforska och kartlägga möjligheten till samarbete med medaktörer som Civilsamhället och Folkhälsan. Följa och samverka med det arbete som sker parallellt i kommuner.
- Skapa rapport om det suicidpreventiva arbetet på Skarborgsnivå med kartläggning av pågående arbete, förutsättningar och göra behovsanalys samt däri ge förslag till fortsatt arbete.
- Samarbete med parallella uppdrag inom vårdsamverkans aktivitetsplan ex barn och unga
- Följa och delta i det Länsgemensamma arbetet med suicidprevention under förutsättning att det kommer igång med relevanta aktiviteter under året.

Budget

Medel finns kvar från 2020 och nya tillkommer 2021. Ovanstående plan innebär inte att dessa medel fullt ut kommer att användas. När delaktiviteten utvärderas kommer en bedömning att göras om hur kvarstående medel ska användas. Då allt arbete som främjar psykisk hälsa är suicidförebyggande, kan medel komma att användas inom närliggande områden.